

Gäller för: Verksamhet Gynekologi och reproduktionsmedicin
Innehållsansvar: Sandra Danell, (sanda3), Kurator leg Hälso o sjukvård
Granskad av: Sandra Danell, (sanda3), Kurator leg Hälso o sjukvård
Godkänd av: Pernilla Dahm Kähler, (perda5), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-11-26

Giltig till: 2027-11-26

Psykosocial utredning för val av ägg- och spermiedonator

Revideringar i denna version

Inga ändringar gjorda i denna version.

Syfte

Rutinen syftar till att säkerställa att den psykosociala utredningen inför val av ägg- och spermadonatorer sker enligt Lagen (2006:351) om genetisk integritet samt SOSFS 2009:30. Socialstyrelsens föreskrifter.

Utförande

Kuratorn ingår i tvärprofessionellt vårdteam inom verksamheten för reproduktionsmedicin. Då den medicinska lämplighetsutredningen är gjord, remitteras den presumtiva donatorn till kurator.

Kuratorsutredningen resulterar i ett skriftligt utlåtande i form av en särskild journal om den presumtiva donatorns lämplighet att bli donator utifrån ett psykosocialt perspektiv. Denna bedömning diskuteras sedan med teamet och därefter tas ett slutgiltigt beslut av läkare.

Psykosocial utredning

Donatorn skall enligt regelverket prövas och vara lämplig ur medicinska och **psykosociala aspekter** (SOSFS 2009:30, Lagen (2006:351) om genetisk integritet). Utredningen innefattar en bedömning av förutsättningar för donation samt information till den som skall ta ställning till donation.

Lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m.

SOSFS 2009:30 Socialstyrelsens allmänna råd

Utredning av förutsättningar för donation

Levnadsförhållanden

- Aktuell livssituation: social status, ev. barn, boende, utbildning, sysselsättning, vänner, tidigare kärleksrelationer? Upplevelse av livssituation/tillfredsställelse med livet?

Karaktäristiska

- Beskriv dig själv? Intressen?

Bakgrund

- Uppväxtförhållanden? Ursprungsfamilj? Relationer inom familjen? Skolgång? Vänner? Kärleksrelationer? Intressen? Psykologiskt mående under uppväxt? Kontakter med vården?

Psykologiskt mående

- Hur har det psykologiska måendet sett ut som vuxen? Tidigare/aktuella kontakter med vården? Tidigare/aktuella erfarenheter av kriser/trauman – hur hanterat dem?

Donation (motiv/insikt/beslutstagande)

- Vad är det som gör att du vill bli donator av ägg/spermier? Hur länge har du haft tankar om att vilja donera? Hur kom du fram till att det var något du ville göra? Vad har en donation för konsekvenser för dig? Vilket är ditt motiv till att donera? Hur tar man ett väl grundat beslut? Upplever du dig välinformerad vad det gäller donation och dess konsekvenser?

Andras inställning

- Känner någon till att du har för avsikt att donera ägg/spermier? Vad är deras inställning? Vad har du fått för reaktioner? Ev. partners tankar och känslor? Ev. egna barns tankar och känslor kring att hen varit donator – hur förhålla sig till det?
- Hur tänker du kring ev. egna barn/kommande barn och att du är donator?

Lagstiftning

- Donator har inga juridiska skyldigheter och heller inga rättigheter gentemot genom dennes donation ev. kommande barn.
- Att bli kontaktad av donatorsbarn - Tankar och känslor kring det. Tankar om hur ev. partner och ev. barn skulle hantera det?

Information till den som ska ställning till donation

Information skall lämnas om

1. Att ett barn som avlats genom användningen av ett donerat ägg eller donerade spermier har rätt att få information om sitt genetiska ursprung,
2. Att barnet kan komma att kontakta donatorn i framtiden, och
3. Att det kan bli nödvändigt att donatorn kontaktas i framtiden för blodprovstagning eller någon annan utredning.

Vidare skall den presumtiva donatorn informeras om de rättsliga, psykologiska och sociala konsekvenserna en donation kan ge upphov till (SOSFS 2009:30).

Rättsliga: Donatorn har inga skyldigheter men heller inga rättigheter gentemot genom dennes donation ev. kommande barn

- Egna tankar om vilka sociala och psykologiska konsekvenser en donation kan innebära
- Egna farhågor/tankar?

Direktdonation

Vid direktdonation bör, utöver ovan, även frågor ställas kring: donatorn och mottagares relation, initiativ till direktdonation - av vem? Hur gick det till? Konsekvenser för donator och konsekvenser för donator och mottagares relation i framtiden? Hur förhålla sig till ev. kommande barn? Skuld/tacksamhetsskuld.

Dokumentation/Journalföring

Observera att utredning rörande donation av ägg och spermier har särskild sekretess och att donator inte bokas i Elvis. Journalföring sker i särskild pappersjournal vilken förvaras inom Reproduktionsmedicin enheten.

Ansvar

Rutinen gäller för kuratorer som arbetar inom Gynekologi och Reproduktionsmedicin, Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Ansvar för spridning och implementering har enhetschefen för kuratorerna. Verksamhetschefen ansvarar för att rutinen finns och följer gällande författningar.

Uppföljning, utvärdering och revision

För revision av rutin ansvarar enhetschef, kuratorsenheten.

Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i särskild journal om rutinen är kopplad till patient.” Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControlPRO.

Relaterad information

Lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m.

SOSFS 2009:30 Socialstyrelsens allmänna råd

Dokumentation

Använd mallar för artikelgranskning och evidensgradera enligt GRADE.

Granskare/arbetsgrupp

Sandra Danell, kurator/socionom

Cristina Forsberg Leg Hälso-och sjukvårdskurator

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Verksamhet Gynekologi och reproduktionsmedicin

Innehållsansvar: Sandra Danell, (sanda3), Kurator leg Hälso o sjukvård

Granskad av: Sandra Danell, (sanda3), Kurator leg Hälso o sjukvård

Godkänd av: Pernilla Dahm Kähler, (perda5), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9786-1429723585-108

Version: 10.0

Giltig från: 2025-11-26

Giltig till: 2027-11-26